ROZHODNUTIA

VYKONÁVACIE ROZHODNUTIE RADY (EÚ) 2017/2350

z 9. augusta 2016,

ktorým sa Portugalsku ukladá pokuta za neprijatie účinných opatrení na nápravu nadmerného deficitu

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1173/2011 zo 16. novembra 2011 o účinnom presadzovaní rozpočtového dohľadu v eurozóne ([1]), a najmä na jeho článok 6,

keďže:

(1) Rada v rozhodnutí prijatom 12. júla 2016 podľa článku 126 ods. 8 zmluvy konštatovala, že Portugalsko v reakcii na odporúčanie Rady z 21. júna 2013 podľa článku 126 ods. 7 zmluvy neprijalo žiadne účinné opatrenia na nápravu nadmerného deficitu.

(2) V nadväznosti na rozhodnutie Rady z 12. júla 2016, v ktorom sa stanovilo, že Portugalsko neprijalo účinné opatrenia na nápravu nadmerného deficitu, by Komisia mala Rade odporučiť, aby uložila pokutu.

(3) Pokuta, ktorá sa má Portugalsku uložiť, by v zásade mala predstavovať 0,2 % jeho HDP v predchádzajúcom roku, ale jej výška sa môže znížiť, resp. pokuta sa môže zrušiť z dôvodu výnimočných hospodárskych okolností alebo na základe odôvodnenej žiadosti dotknutého členského štátu.

(4) HDP Portugalska v roku 2015 predstavoval 179,37 miliardy EUR a 0,2 % tohto HDP zodpovedá sume 358 738 200 EUR.

(5) V súlade s článkom 2 bodom 3 nariadenia (EÚ) č. 1173/2011 „výnimočné hospodárske okolnosti“ znamenajú okolnosti, keď sa nadmerný deficit verejnej správy prekračujúci referenčnú hodnotu považuje za výnimočný v zmysle článku 126 ods. 2 písm. a) druhej zarážky zmluvy a podľa nariadenia Rady (ES) č. 1467/97 ([2]). Podľa nariadenia (ES) č. 1467/97 je takéto prekročenie výnimočné, ak je výsledkom i) mimoriadnej udalosti, ktorú dotknutý členský štát nemôže ovplyvniť a ktorá má veľký vplyv na finančnú pozíciu verejnej správy, alebo ii) prudkého hospodárskeho poklesu, čo vedie k zápornej miere ročného rastu HDP alebo kumulovanému poklesu produkcie počas dlhšieho obdobia s veľmi nízkym indexom ročného rastu HDP v pomere k jeho potenciálu.

(6) Z hodnotenia uplatňovania uvedených podmienok na prípad Portugalska vyplývajú tieto závery:

— Hoci sa ročný rast HDP Portugalska znížil v rokoch 2011 a 2012 rýchlejšie, než sa predpokladalo, od jari 2013 dochádza k miernemu oživeniu hospodárstva. Nezamestnanosť takisto značne stúpala do roku 2013, ale v roku 2014 začala klesať vďaka oživeniu portugalského hospodárstva. Rast HDP od roku 2014 značne prevyšoval rast potenciálneho produktu a očakáva sa, že táto situácia bude pokračovať aj v roku 2016. Podľa prognózy Komisie z jari 2016 sa v roku 2016 očakáva ďalší rast HDP vo výške 1,5 % a v roku 2017 sa zvýši ďalej na úroveň 1,7 %. Preto nedošlo k prudkému hospodárskemu poklesu v období, na ktoré sa vzťahuje odporúčanie Rady z 21. júna 2013 (t. j. obdobie rokov 2013 – 2015).

— V rokoch 2013 – 2015 navyše nedošlo k mimoriadnej udalosti, ktorú vláda nemohla ovplyvniť a ktorá by mala veľký vplyv na verejné financie.

(7) Preto neexistujú výnimočné hospodárske okolnosti, ktoré by odôvodnili zníženie výšky pokuty.

([1]) Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 1.
([2]) Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6).

(8) Portugalsko predložilo 18. júla 2016 Komisii odôvodnenú žiadosť, aby Rade odporučila stanoviť výšku pokuty na nulu. Na podporu svojej žiadosti Portugalsko uviedlo nasledujúce dôvody:

Portugalsko pripomína značné úsilie o fiškálnu konsolidáciu a štrukturálne reformy vykonané počas nedávneho programu ekonomických úprav. Rovnako potvrdzuje silné odhodlanie napraviť nadmerný deficit v roku 2016 vrátane záväzku prijať opatrenia potrebné na nápravu rozpočtových odchýlok a vykonať fiškálnu úpravu v roku 2017 v súlade s fiškálnymi odporúčaniami pre jednotlivé krajiny, ktoré Rada prijala 12. júla 2016. Portugalsko sa domnieva, že uplatnenie sankcií by ohrozilo dosiahnutie rozpočtových cieľov, pomocou ktorých sa má dosiahnuť náprava nadmerného deficitu v tomto roku. Poukazuje aj na záväzky v oblasti hospodárskej politiky, najmä pokiaľ ide o stabilizáciu finančného systému a opatrenia uvedené v národnom programe reforiem na rok 2016. Portugalsko okrem toho považuje akúkoľvek sankciu za neprimeranú vzhľadom na súčasnú situáciu v Európe a na medzinárodnej scéne, a to najmä ak vezmeme do úvahy vysokú neistotu vyplývajúcu z výsledku referenda v Spojenom kráľovstve v súvislosti s členstvom v Únii.

(9) Posúdenie uvedených tvrdení vedie k ďalej uvedeným úvahám.

(10) Portugalsko síce neprijalo účinné opatrenia na odstránenie nadmerného deficitu v súlade s odporúčaním Rady z 21. júna 2013, ale celková fiškálna úprava vykonaná v rokoch 2010 až 2014 bola naozaj veľmi výrazná. Zníženie celkového deficitu bez jednorazových opatrení vo výške viac než 5 % HDP bolo zapríčinené zlepšením štrukturálneho salda o viac ako 6 %. Napriek tomu sa tento trend zastavil po ukončení hospodárskeho programu, ako sa zdôrazňuje v rozhodnutí Rady z 12. júla 2016. Fiškálna úprava bola sprevádzaná komplexným súborom štrukturálnych reforiem v rámci programu úprav, ktorý bol úspešne ukončený v júni 2014 a ktorý vytvoril podmienky pre zdravšie oživenie hospodárstva. Pretrvávajú závažné problémy, keďže stále vysoká miera súkromného a verejného dlhu je záťažou pre hospodárstvo a stále vysoká nezamestnanosť brzdí ekonomické úpravy.

(11) Záväzok portugalských orgánov napraviť nadmerný deficit v roku 2016 a dodržať fiškálne odporúčanie pre jednotlivé krajiny na rok 2017 je dôležitým signálom, že vláda má v úmysle dodržať Pakt stability a rastu. Pokiaľ ide o rok 2016, vláda opätovne potvrdzuje svoj záväzok, ktorý prijala v rámci Euroskupiny 11. februára 2016, že v prípade potreby prijme fiškálne opatrenia na nápravu prípadných odchýlok pri plnení rozpočtu. Vláda sa takisto zaväzuje zachovať zmrazenie niektorých rozpočtových prostriedkov vo výške 0,2 % HDP, ako bolo zdôraznené v programe stability. Príloha k odôvodnenej žiadosti z 18. júla 2016 obsahuje ďalšie informácie o tom, ako možno tieto rozpočtové prostriedky použiť, čo pridáva na dôveryhodnosti záväzku, že sa tieto prostriedky nepoužijú v čase ich zmrazenia. Po prvé sa v nej uvádza, že tieto rozpočtové prostriedky boli vyhradené pre verejné inštitúcie, ktorých financovanie sa už zvýšilo oproti roku 2015, a preto by v konečnom dôsledku nemali vyžadovať viac finančných prostriedkov. Po druhé na to, aby mal orgán verejnej správy prístup k týmto prostriedkom, musí predložiť povolenia na vynaloženie výdavkov, ktoré si vyžadujú výslovné schválenie ministrom financií. Tieto rozpočtové prostriedky idú okrem toho nad rámec rozpočtových prostriedkov a rezerv, ktoré takisto podliehajú schváleniu.

(12) Pokiaľ ide o trvalú nápravu nadmerného deficitu, a najmä rozpočet na rok 2017, v odôvodnenej žiadosti z 18. júla 2016 sa poukazuje predovšetkým na nadchádzajúci návrh rozpočtového plánu, ktorý sa predloží v októbri 2016 a ktorým sa Portugalsko zaväzuje k dodržiavaniu fiškálneho odporúčania pre jednotlivé krajiny, v ktorom sa vyžaduje štrukturálna úprava vo výške najmenej 0,6 % HDP. To predstavuje zlepšenie v porovnaní so štrukturálnou úpravou vo výške iba 0,35 % HDP stanovenou v programe stability na rok 2017. Je však ešte potrebné vymedziť osobitné nápravné opatrenia.

(13) Čo sa týka údajného škodlivého účinku sankcií na nápravu nadmerného deficitu v roku 2016, článkom 6 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 1173/2011 sa výška pokuty obmedzuje na 0,2 % HDP, čo je dostatočne malá suma, ktorá je zlučiteľná s nápravou nadmerného deficitu. Prípadná pokuta by okrem toho nemala vplyv na zmenu štrukturálneho salda.

(14) Záväzok pokračovať v štrukturálnych reformách v kľúčových oblastiach hospodárskej politiky, ako aj v opatreniach na stabilizáciu bankového systému je vítaný, pretože je v skutočnosti takisto súčasťou príslušných odporúčaní pre jednotlivé krajiny, ktoré boli určené Portugalsku. Pokiaľ ide o iné štrukturálne reformy plánované na rok 2016 a ďalšie roky, ako sú reformy, ktorých cieľom je zlepšenie podnikateľského prostredia alebo riešenie nedostatočnej kapitalizácie firiem, uvedené opatrenia sa významne neodchyľujú od toho, čo už bolo uvedené v národnom programe reforiem na rok 2016. Hoci sú tieto reformy v zásade správne, s ich vykonávaním súvisia určité riziká. V prílohe k odôvodnenej žiadosti z 18. júla 2016 sa napokon výslovne uvádza potreba vymedziť program na zníženie objemu nesplácaných úverov.

(15) Pokiaľ ide o primeranosť rozhodnutia vzhľadom na súčasnú situáciu v Európe a na medzinárodnej scéne, Rada si je plne vedomá, že v súčasnom kontexte panuje väčšia neistota, najmä vzhľadom na výsledok referenda v Spojenom kráľovstve v súvislosti s členstvom v Únii.

(16) Na základe odôvodnenej žiadosti z 18. júla 2016 Portugalska a so zreteľom na predchádzajúce body, predovšetkým na fiškálnu úpravu vykonanú počas programu ekonomických úprav, ktorú sprevádzal komplexný súbor štrukturálnych reforiem, a na záväzky i) prijať v prípade potreby fiškálne opatrenia na nápravu prípadných odchýlok pri plnení rozpočtu v roku 2016; ii) uskutočniť ďalšiu štrukturálnu úpravu vo výške 0,25 % HDP v roku 2017 v porovnaní s úpravou 0,35 % HDP stanovenou v programe stability z apríla 2016 a iii) uskutočniť štrukturálne reformy v kľúčových oblastiach vzhľadom na súčasné výzvy vrátane opatrení na stabilizáciu bankového systému, sa dôvody, ktoré predložilo Portugalsko, považujú za dôvody odôvodňujúce zrušenie pokuty vo výške 0,2 % HDP,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Pokuta vo výške 0,2 % HDP, ktorá sa má uložiť Portugalsku za neprijatie účinných opatrení v reakcii na odporúčanie Rady z 21. júna 2013, sa zrušuje.

Článok 2

Toto rozhodnutie je určené Portugalskej republike.

V Bruseli 9. augusta 2016

Za Radu
predseda
M. LAJČÁK